

30 33 d

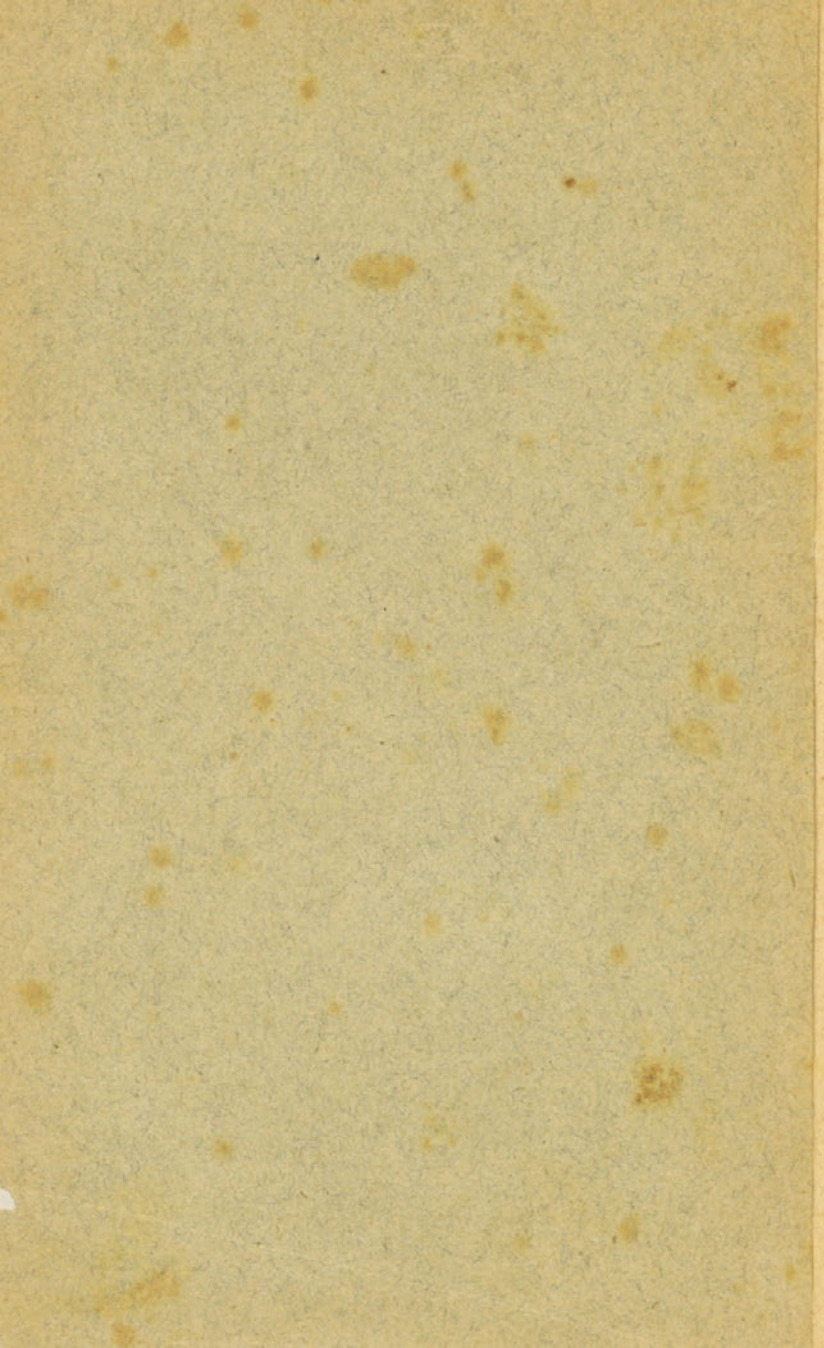
Spisi
KRIŠTOFA ŠMIDA.

IV. zvezek.

V NOVEM MESTU.

TISKAL IN ZALOŽIL J. KRAJEC.

2
\$.30

Spisi
KRIŠTOF ŠMIDA.

Poslovenjeni

MLADINI V ZABAVO IN PODUK.

IV. zvezek:

Kanarček. — Kresnica. — Kapelica v gojzdu.

V NOVEM MESTU 1893.

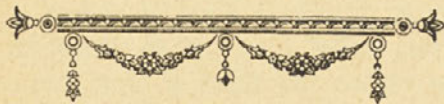
Tiskal in založil J. Krajec.

RANARČEK.

7

Poslovenil
P. Hugolin Sattner.

V NOVEM MESTU 1893.
Tiskal in založil J. Krajec.

1932

N. 1947/3420

Proti koncu preteklega stoletja je vladala na Francoskem velika prekucija. Uporna druhal je umorila kralja in njegove prvržence, ter mnogo plemenitih družin pahnila v največo nesrečo. V tem času je živel onkraj Rena*) prav blag in plemenit gospod, vitez Topolovski. Imel je ljubeznjivo ženo in dvoje otrok: Karola in Minko. Koj v začetku grozovitega upora je vitez Topolovski se svojimi zapustil glavno mesto Pariz, in se podal tje blizo Rena na svoje posestvo. Tamkaj je zadovoljno in tiho preživel srečne dni. Skerb je imel le za svojo družino in za podložne, ki so bili veseli, da ga imajo toliko časa v svoji bližini; prej se je le kakih par tednov mudil na svojem posestvu. Bil je pa res dobrotljiv svojim podložnim.

Tukaj v samoti je imel čas, sam podučevati svoje otroke. Najraje je učil verouk, ker je bil prepričan, da more le vera človeka osrečiti in mu podeliti pravo veljavo, ter tolažiti ga v nesreči in nadlogi. Blaga gospa — mati je bila rada navzoča

*) Reka, ki je takrat mejila Francosko od Nemčije.

pri keršanskem nauku, in je sem ter tje pristavila kako modro in podučljivo besedo. Vitez je rad govoril o božji previdnosti in zaupanji v Boga, kar je bilo prav primerno za otroke, posebno v onem razburjenem času. Materi sta se otroka prav smilila, češ, Bog vé, kaj ju še čaka. Vendar je zaupala v nebeškega Očeta, ki vse ljudi z enako ljubeznijo objema. Otroka sta te nauke pazljivo poslušala in si jih v srcé utisnila; — zakaj kar iz serca pride, tudi v sercé ide. — Bila sta v kljub bližnjim nevarnostim vesela in zadovoljna.

Razun veronauka je podučeval vitez otroka tudi v drugih koristnih vednostih. Celo peti ju je vadil in igrati na glasoviru; ker bil je izversten pevec in krasno sviral na glasoviru. Na večer vsacega dné so v vitezovi hiši igrali in peli; to je bila stara navada. Necega večera, proti koncu zime, so zopet vsi štirje sedeli v gorki izbi krog glasovira. Vitez je nalašč za otroka zložil malo, lahko pesmico. Materi ni o tem nič povedal, da bi jo otroka iznenadila. Mati je najprej pela nekatere pesmi; njen glas se je razlegal kot sreberne strune don, vitez pa je njeno petje spremljal z mojstersko roko. — Zdaj reče: „No, Karol in Minka, sedaj pokažite vidva svojo umetnost!“ Karol sede h glasoviru in igra; Minka pa z nežnim glasom, sicer malo boječe, vendar neizrečeno ljubeznjivo zapoje sledečo pesmico:

Ne plaši se! če burja hraste vije;
Po hudi uri lepše solnce sije;
'Zročuj Bogu v nadlogi vsaki se!

Ne plaši se v bolezni, če pridere,
 Al' ti nesreča tudi vse pobere:
 K nebesom vzdigni roke in sercé!

Veséli se! Naj se sercé razjasne,
 Saj žalost le škoduje, nič ne hasne;
 Živiš pošteno, nikdar ne žaluj!

Mati, ko sliši prvo pesem iz ust svojih otrok, bila je presrečna. Celó pevske veselice na kraljevem dvoru ji niso tolikanj veselja naredile, ko ta prva pesem. Ljubeznjivo je objela otroka in dejala: „Bog, ki vaju je doslej varoval, bode vama tudi zanaprej mogočen varih“.

V tem trenotki se odpró vrata; v izbo pridere tropa oborožencev narodne garde. Poveljnik pokaže list, ki mu veli viteza takoj prijeti in v meško jetnišnico odpeljati. Tóžen je vitez, da je kraljev priverženec in sovražnik svobode; zato mora v zapor. Mati pade na kolena pred odurnega moža, vije roke, in vroče solze se ji vderó po obledelih licih. Tudi otroka povzdigneta nežni ročici, kmalu nastane grozen jok. Toda vse je bilo zastonj. Vojščak je bil terdega serca; grozno so se mu svetile oči izpod temnega čela, katero so deloma pokrivali černi lasje, in divja mu je bila brada. Prosili so ga, naj do jutra počaka, — ali vsaj eno uro, da očeta preskerbe s potrebnimi rečmi; vse nič ne pomaga. Mati in otroci se viteza oklenejo in plakajo; zdaj so vojščaki pristopili in ga sè silo odvêdli.

Žalost matere in otrok ne moreš popisati. Materi so se kolena šibile, zategadel je sedla na stol, otroka pa sta se jokaje stiskala k njej. Pred durmi

je stražilo nekaj vojakov, da bi ne zvedela vas, ker so vaščani viteza silno ljubili in v časti imeli. — Blaga in pobožna mati se vendar umiri in reče: „Draga otroka! Grozna nesreča nas je zadela; vendar zaupajmo v Boga! Bog nam je to žalost poslal, on nam bo podelil tudi milost, da jo voljno sprejmemo in prenašamo. Vse, kar Bog stori, prav stori. Zatorej recimo zaupljivo: Gospod! Zgodi naj se tvoja sveta volja!“

Nesrečna gospa si je mnogo prizadjala, da bi rešila moža iz zapora. Kakor hitro je straža odšla, hitela je v mesto k sodnikom, in zaterjevala, da je njen soprog nedolžen; sklicevala se je na vso soseščino, da je mirno in zá-se živel, ter se prav nič brigal, kar se po svetu godi. Vendar lože je kamen omehčati, kakor take sodnike. Še dovolili ji niso, da bi obiskala soproga v ječi. Govorili so celo, da bo na smrt obsojen.

V treh dneh se je vrnila na svojo grajščino. Ali glej! zaseli so jo vojaki in jo plenili, plemoženje pobrali in grajščino v vojašnico spremenili. Gospó niso niti pustili v grad. Žalostna je šla ter zdihovala po otrocih, ker ji nikdo ni znal povedati, kam so prešli. Ljudje so bili zbegani in razperšeni. Pozno je bilo že v noč. Kam naj se oberne, kje prenoči?

V tem ji pride naproti Šimen, star, zvest, grajski služabnik, in pravi: „Milostna in dobra gospa! Slišal sem, da tudi vas hočejo dati v zapor, ker ste v svoji nesreči govorili nekatere terde besede o vnebovpijoči krivičnosti in grozovitosti o ljudeh, ki svobodo obljubujejo, pa le druge zatirajo. Nekdo

vas je ovadil, bojim se, da prav kmalo pridejo po vas. Ne ostane družega, nego da bežite, gospoda ne morete rešiti, rešite vsaj sebe in otroka, ki sta v moji hiši. Idite z menoj k njima. Moj brat je star ribič, stanuje na bregu Rena in je v tej zadevi podučen. Še to noč vas spremim k njemu, on vas varno prepelje čez reko — državno mejo, in tako rešite sebi in otrokoma življenje.“

Šla sta v hišo starega Šimna, bila je v sredi vasi. Pregovor pravi, da nesreča nikoli ne počiva. Minka je tisti dan, ko se je gospá v mesto podala, strahú in žalosti zbolela, in ravno ta večer ji je bilo najhuje. Mraz ji je pretresal nežno telesce; zavedla se ni, in matere ni poznala. Mati takoj sklene, pri bolnemu detetu ostati in mu streči. Ali zdravnik, ki je bil ravno navzoč, ji odsvetuje na vso moč. „Bolnica“, pravi, „ne more dolgo živeti; za vas, milostna gospa, je skoro da mertva. Če tudi ostanete, ubogemu otroku ne morete pomagati. Dolžnost vam je, da sebe in dečka rešite.“

Bleda ko smert je stala mati poleg bolniške postelje; nikakor se ni mogla odpraviti na pot. Rahlo jo prime zdravnik za roko, da bi jo iz sobe odpeljal, naredi par korakov, a naglo se zopet oberne, oklene se ljubljene hčerke, ter zakliče bolestno: „Drago dete, jaz te ne zapustim! Kaj mi je za življenje! S taboj hočem umreti!“

Stari Šimen in njegova žena sta jo prelepo prosila, naj nemudoma odpotuje, sveto sta ji obljubila, da bodeta za bolno gospico skerbela, kakor za lastno dete. „Noč je“, dejal je Šimen, „le po noči je moči bežati. Čim delj odlašamo, tem večí

je nevarnost za nas vse. Saj veste, da je smertna kazen odločena vsakemu, kdor ptujca prenoči, če ni gosposki prej naznanil“.

Zdaj reče oplašena mati otroku: „Draga Minka! Ker mi ni ostati v tej hiši, pa pojdemo v božjem imenu. Bog s tabo, ljubljeni angelj! Pojdi v prebivališče miru, kjer nedolžnosti več ne zatirajo, kjer se solze več ne pretakajo; pojdi tje, kjer se ljubeča serca več ne ločijo!“

Mali Karol je tudi sestrico prijel za roko in dejal: „Veseli se, ljuba Minka! Prišla boš v družbo angeljev; tam boš srečnejša, nego mi na zemlji, ki vedno živimo v strahu in nevarnosti. O kako rad bi šel s teboj!“

Mati poklekne pred posteljo in z očmi v nebo vpertimi, govori takole: „Sprejmi jo, o Bog, v dar od žalostne matere. Priporočim jo tvoji milosti in usmiljenju!“ Potem vstane, Minko goreče poljubi in s Karolom urno otide iz sobe.

Gospa Topolovska je tedaj na begu. Zvesti Šimen je pospravil nekatere potrebne reči za njo in jo spremil. Gospá je korakala s Karolom, ki je imel tudi malo popotno torbico. Ni besedice ni bilo čuti; vsi so molčali. Noč je bila silno neprijazna, ker je veter bučal in gosto padal dež iz oblakov. Slednjič spregovori Šimen: „Bog nam je poslal nevihto in stemnil noč, sicer bi ne bili varni pred zasledovalci. Glejte, kar se nam hudó zdi, je vendar v naš prid. Tudi nadloge in nesreče nam pošilja Bog v naš blagor“.

Prišli so do kočee starega ribča. Stopijo v malo zakajeno izbo, ktero je le borno razsvitljevala sve-

tilnica v kotu. Ribič je z odkritoserčno prijaznostjo pozdravil gospó in dečka, in jima velel sestiti; sam pa je šel s Šimnom pogledat za čoln. Njegova žena je donesla gorke juhe, kruha in vina. Begunca sta le malo zavžila; ni se jima ljubilo, ker sta mraza in strahú z zobmi klepetala. Ribič se kmalu verne, in vsi sò šli k reki. Luna — v zadnjem kraju — je ravno vshajala, pa le sem ter tje skozi pretergane oblake zasvetila. Groza je spretela gospó, ker se je v tej viharni noči imela prevoziti čez mogočno reko, v malem čolničku, ki je imel prostora komaj za dve osebi. Toda ribič je stopil v čoln, prijel za veslo, in s pobožnim zaupanjem dejal gospej: „Le vstopite! Bog nam bo pomagal, da pridemo srečno čez“.

Šimen je ponižno vzel slovo od gospé in ji izročil, kar je mogel v gradu rešiti: zlato tobačnico, zlato uro in dvoje dragocenih uhanov. Priložil je še nekoliko cekinov, ki si jih je prihranil v gospejni službi, a gospej tega ni povedal. Poljubil ji je roko, dečka pa goreče objel. „Oh, milostna in dobra gospa“, dejal je, „star sem že, težko, da vas še kedaj vidim. Rad bi vam še služil, a to ne gré. Bog bode že za vas skerbel, in vam dal še srečne dni doživeti. Tako dobrotljivih ljudi Bog ne more zapustiti. Jaz pa bodem skušal tudi viteza rešiti, naj velja, kar hoče“. — Vsi so jokali. Šimen pomaga gospej in dečku v čoln, potem pa poklekne in reče: „Tukaj bom klečal in molil, da mi brat prinese vest, da so srečno prišli čez reko. Hotel Bog, da bi jim kmalo imel dati vesela poročila o vitezu in Minki!“

Gospá Topolovska se je srečno prepeljala čez reko. Zdaj ni bila več v nevarnosti. Vendar tukaj ji ni ostati. Kam naj se oberne? — Zavila je poleg Rena v Švico, a tam je bilo drago živeti. Svetovali so ji na Švabsko, a tudi tam ni bilo zánjo. Po dolgotrajnem potovanji dospé na mejo Tirolske, in zvé, da jo nek star, pošten Tirolec rad sprejme v svojo hišo. Tja se tedaj podá sè spremljevalcem, kateremu so bila vsa pota znana. Šli so čez visoke goré in globoke doline. Slednjič vendar ugledajo nizko v dolini, vendar še verh sivega skalovja nekoliko lesenih hiš, in med njimi malo kapelico. Na levo se je razprostiral temen smrekov gojzd, in za njim ste se dvigali dve gori, pokriti še z belim snegom; v dolini pak je bilo že vse zeleno, ker je pratika že davno kazala pomlad. Tje doli pokaže spremljevalec sè svojo palico, in pravi: „Gospá, to je Černiverh, kamor ste se napotili“. In težkega serca je stopala s Karolom po ozki stezi navzdol.

Stari Tirolec, verli možak, jo prijazno sprejme. On sicer ni umel z gospôdo občevati; „ti“ ali „vi“ mu je bilo vse jedno. Vendar se je védel pošteno in spodobno. Da bi gospó bolj počastil, oblekel je sivo nedeljsko kamžolo in rudeč telovnik, na glavi pa je imel lep zelen klobuk z zakrivljenim petelinovim peresom. „Bog te sprejmi, milostna gospá“, dejal je po stari tirolski navadi; „drago mi je sprejeti te s tem prijaznim dečkom pod svojo streho“.

Tirolka, prijazna starka, je stala na hišnem pragu. Snažno je bila opravljena. Vidi se, da pride iz kuhinje, ker si briše roko ob bel predpasnik,

potem pa jo podá gospej, rekoč: „Bog s taboj, ljuba gospá! Kosilo je že pripravljeno; vendar z malim boš morala zadovoljna biti, ker pri nas se hranimo le z mlekom, ovsenim kruhom in krompirjem.“

Verli Tirolec pelje gospo v izbo, ki je bila zánjo pripravljena. Skozi malo okence si videl oni smrekov gojzd in omenjena dva snežnika. Pohišstvo je bilo kaj priprosto: miza, klop, par stolov iz smrekovega lesa, in zelena peč. Iz te izbe se je šlo v malo, revno spalnico. Gospá pa je bila zadovoljna in prav hvaležna za to prijazno zavetje. Sama je gospodinila in kuhala, sicer pa je pletla in šivala, ter si marsikak krajcar prislužila. Naj bolj jo je pa skerbelo za Karola. Sama ga ni mogla podučevati, ker je že začel z latinščino. Knjig pa tudi ni pri roki. Ko so jo nekega jutra te skerbi mučile, oglasi se mali zvonček nad kapelo. Stara, pobožna Tirolka je berzo v sobi in pravi, da so prišli gospod župnik od fare maševat v kapelico. Gospá se nemudoma podá s Karolom v svetišče. Gospod župnik so opravili sv. mašo in imeli kratek nagovor. Gospá si je vsako besedo globoko v sercé vtisnila. Po svetem opravilu je govorila s župnikom in spoznala, da je gospod prav moder in prijazen. Obljubil je za Karola naročiti potrebnih knjig in ga tudi podučevati, da se le deček potrudi do fare.

Kedo je bil tega bolj vesel, nego Karol. Komaj je čakal, da je kosilce minolo, ker popoldne jo je navadno brisal s knjigami čez hrib. Ako je pa deževalo, ostal je doma. V takem slučaju mu je postal dolg čas. Razumna mati je vedela, da mora

imeti deček tudi kako zabavo; je čas za delo, pa tudi čas za počitek in zabavo.

Na Tirolskem prirejujejo obilo kanarčkov, katere daleč na okrog — po tujih deželah prodajajo. Tudi naš stari Tirolec je imel več lepih, mladih kanarčkov. Karol prosi tedaj mater, naj mu enega kupi; dejal je: „Minka je imela doma tudi kanarčka, kupite ga, ljuba mati, tudi meni. Vsaj nas bo spominjal drage domovine!“ Mati mu ga je rada kupila; drag tako ni bil. Karol si je izbral onega, ki je bil Minkinemu najbolj podoben. Imel je z živalico veliko veselja. Tiček je postal kmalo krotak; priletel je in se mu vsedal na roko, ter mu jemal drobtinice izmed ustnic. Kadar je Karol pisal, priletel je in mu kljuval peró ali pa rokó; da mu ni bil pri delu nadležen, moral ga je včasih zapreti v kletko. Pel je pa tako, da se je Karol le čudil. Stari Tirolec je dejal: „Nauči ga žvižgati kako lepo pesmico!“ Karol se je starcu smejal, ker ni še slišal, da se kanarček nauči kake melodije. Tirolec pa prinese malo flavtico in zapíska veselo poskočnico. „Oj, oj“, zakliče Karol, „ta flavtica ima pa res prijeten glas!“ Karol je imel veselje in zmožnost za vsak uk. V kratkem času se nauči toliko na flavti, da more vsako pesem zapiskati. Posebno eno je večkrat piskal tičku, in nepopisljivo je bilo njegovo veselje, ko jo tudi kanarček nekega dné brez napake zazvižga. „Glej, ljubo dete“, reče mati, „da tudi ti svoje dolžnosti tako točno in vestno spolnuješ“. Kanarček je včasih oba zabaval, posebno kedar je bilo deževno vreme in nista mogla iz izbe.

Mirno je teklo njuno življenje. Mati je vedno mislila na svojega soproga in na Minko. Marsikateri dan se ji je sercé kerčilo skerbi in žalosti, in marsikatero noč je v solzah prečula. Vedno je pričakovala kako poročilo, toda zastonj. Gospod župnik so ji vsak teden enkrat po Karolu poslali časnikov, in tam je bilo večkrat kaj brati s Francoskega. Nekega večera pride Karol vesel domov in poda materi časopise, rekoč: „Gospod župnik sicer niso vsega prebrali, vendar so dejali, da boste brali veliko veselih poročil ondi“. — Mati urno pregleda časnike in bere, da bo kervave vojske kmalu konec. V duhu je že zopet v svoji domovini. — Pa kaj stoji tiskano na zadnji strani časnika? — Dolga versta imen je; imena tistih žlahtnikov, ki so bili radi zvestobe do kraljevega prestola usmerteni. Med njimi je bilo tudi ime — viteza Topolovskega. Gospá se vstraši bolj, nego bi poleg nje treščilo. Časnik ji pade iz rok, ona pa se zgrudi omedlela. Karol kliče na pomoč, in dobri ljudje urno pridejo iz onega konca hiše. Komaj so jo obudili k zavesti; ali ostala je bolna od tistega trenutka in hirala od dné do dné. Ubogi deček se ni ganil od njene postelje in je sam jel bolehati. Stari Tirolec je z glavo majal, in sam pri sebi dejal: „Jeseni, ko bo orumeno listje z drevja padalo, padlo bo na groba teh dveh revčkov.“

Vernimo se sedaj k Šimnu. Ko se je poslovil od gospé in Karola, čakal je, da se verne brat s čolnom in mu pové, če so srečni dospeli onkraj. Zdaj pa mu je bila svéta skerb rešiti viteza smerti. Zdelo se mu je čez vse mere krivično, viteza usmer-

titi zavoljo tega, ker je bil zvest in udan svojemu postavnemu kralju.

Koj v jutro družega dné hiti v mesto. Tam je služil pri narodni gardi njegov sin Jaka — sicer ne rad, pa ni nič pomagalo. Od časa do časa je prišla nanj versta, da je stražil ujetnike. Z Jakovo pomočjo tedaj je upal Šimen oprostiti svojega gospoda. Naredila sta razne načerte, a nobenega nista mogla izpeljati. Slednjič sta sklenila, da bo Jaka najbolj sam vedel za pripraven trenotek in ugodno priliko. A ta prilika se ni ponudila, Jaka je obupal nad rešitvijo ubozega viteza. Topolovski je bil nekega dné k smerti obsojen, in koj drugi dan se je imela zveršiti obsodba. Žalosten je sedel vitez v svoji ječi tisto noč in podpiral si glavo. Tema je bila, ker mu še luči niso dali v ječo. Mislil je na soprogo in na svoja otroka. Bal se ni umreti, a skerb ga je terla za svoje drage, saj še danes ni ničesa čul o njih. Vendar je bil miren in popolnoma udan v voljo božjo. Dejal je: „To je zadnja noč mojega življenja, in kje naj iščem tolažbe, če ne pri Tebi, mili Bog! Kar Ti storiš, je vselej naj bolje. Raynaj tudi z menoj in z mojimi po svoji sveti volji. Ako si mi smert odločil, potem skerbi milostljivo za mojo ženo in za otroka, ter vlij tolažbo v njihova serca. Zaupajoč v Tvojo milost, bodem mirno položil glavo pod nož, ki je že rudeč od kervi mojih prijateljev. Ako si pa sklenil, ohraniti me, bode tvoja vsemogočna roka odperla vrata moje ječe in me rešila kervoločnih sovražnikov. V tem slučaju naj bo ostalo življenje Tebi darovano v hvaležen dar!“

V take misli vtopljen, začuje vitez velik šum od strani mostovža. H krati se odpró vrata njegove ječe; gost dim sili vánjo in grozen blišč razsvetljuje prostore. Mlad vojščak stopi pred viteza in mu zakliče: „Za božjo voljo vas prosim, rešite se!“ Vojščak je bil Jaka, sin starega Šimna. Po neprevidnosti vojščakov je nastal ogenj v hiši. Ti so urno odložili orožje in gornjo obleko, ter hiteli gasit požar. Jaka je porabil to priliko, v naglici pobral nekaj orožja in vojaške obleke, ter hitel z njo k vitezu rekoč:

„Urno oblecite vojaško opravo!“ Pomagal mu je zapenjati suknjo, postavil mu klobuk s kokardo na glavo, prepasal mu sabljo in podal puško y roko. Brada, ki mu je v ječi zrasla, delala ga je podobnega divjim vojakom. „Zdaj je vse prav“, reče Jaka, „le urno in pogumno po stopnicah skozi velika vrata; nikdo vas ne bo spoznal. Hitite k mojemu očetu, ki je pri svojem bratu na bregu Rena!“

Vitezu se je zdel Jaka rešiven angelj, ki mu prinese rešitev iz nebes. Resnega obraza hiti po stopnicah, kakor da je poslan izveršiti najvažnejša naročila. „Umaknite se! Prostor!“ Upil je nad ljudmi, ki so privreli z gasilnim orodjem, ter je srečno prišel na cesto. Pogumno koraka proti mestnim vratom, in ko pove po Jakovem naročilu geslo, pustijo ga iz mesta.

Krog polnoči dospe do kočé starega ribča in poterka na okno. Ribič pride iz kočé in se zelo prestraši, videti pred saboj vojščaka. Že je mislil, da so prišli pónj in po brata, ker je bilo znano,

da sta vitezova prijatlja. Toda v tem trenutku spozna gospoda Topolovskega in zakliče s povzdignjenima rokama: „Bogu bodi čast in hvala!“ Berzo stopi vitez v izbo, kjer je Šimen že deset dni čakal svojega gospoda. Ginljivo je bilo videti, ko sta se gospod in služabnik objela, kot dva brata. Prvo vprašanje Topolovskega je bilo: „Kje je moja soproga, kje sta otroka? — Šimen je povedal, da sta se srečno rešila ono stran Rena, da je bila Minka zelo bolna, zdaj pa je zdrava in prenočuje v istej koči. Minka, ki je v sredi izbe spala, se zbudi in očeta koj po glasu spozna. Kmalu je pritekla v očetovo naročje, in oba sta točila solzé veselja.

Vitez se je naglo odločil, slovo dati svoji, — nekdam tako srečni — očetnjavi, ter preseliti se na nemška tla. Čoln, ki je rešil njegovo soprogo in Karola, isti čoln naj prepelje tudi njega čez Ren. Vsi štirje se urno odpravijo; stari ribič gre naprej, Šimen koraka za njimi s pertljago na rami. Noč je bila jasna, in nebo s zvezdami obsejano. Že so se bližali reki. Kar začujejo za saboj strel, in divji glasovi vpijejo: „Stojte! Stojte!“ Bili so vojaki iz mesta, ki so ogenj v jetnišnici kmalu pogasili in viteza sledili. To jim ni bilo težko, ker so kmalu uganili, da je vitez v pogrešani vojaški obleki pobegnil. Čim bliže reke so prišli, tem bolj so vpili. Ni čuda, ako je našim beguncem skoro sercé vpadlo. Vendar so hiteli, kar se je dalo. Vitez, z Minko v naročji, skoči urno v čoln, Šimen za njim. V hipu sta prijela za vesla in na vso moč vesljala. Stari ribič, ki tako ne bi bil imel prostora v čolnu, skril se je v votlino stare verbe.

Ali komáj so priveslali dvajset korakov od brega, že so vojaki tik vodé, ter začno streljati za begunci. Strašno so jim krogle žvižgale krog ušes. Vitez veli Minki, vleči se v čoln, on pa sè Šimnom krepkeje zasaja veslo. Ena krogla je proderla vitezov klobuk, dve drugi ste prileteli v Šimnovo veslo. Čolniček se je močno zibal; malo da ni vode zajel. Vendar so srečno dospeli onkraj reke; nobeden ni bil zadet. Vsi trije so pokleknilili na bregu, ter se goreče Bogu zahvaljevali za srečno rešitev. Potem so se malo počili od prestanega dela in strahú. Kmalu pa so se dvignili, ter krenili proti Švabskemu gorovju, ki se radi smrečja imenuje Črngojsd.

Topolovskemu je bilo zdaj edino na srcu, poiskati ženo in sinka. Šimen je poznal poštenega kmeta, stanujočega tik Črngojsda. K njemu so šli, da bi si privoščili par dni počitka in se okrepili za daljno pot. A Topolovskemu ni bilo tamkaj ostati. Dejal je Šimnu: „Jaz nimam mirú, dokler ne najdem gospé in Karola. Praviš, da sta morda v Švici. A, dragi Šimen, kako pridemo tje? Minka ni za pešpot, voza pa ne premoremo“.

Šimen privleče mošnjček iz žepa in strese iz njega rumene cekine na mizo. „Gospod vitez, nismo tako revni, kakor mislite. Ko ste bili še na svojem posestvu, pomagali ste radi ubogim. Onim, ki so bili v denarni zadregi, radi ste pomagali. Ko ste bili v ječi, iztirjal sem jaz mnogo tega denarja. Res, veliko jih je, ki so nehvaležnega srca in tudi poštenosti ni pri njih doma; a mnogo jih je, ki niso le dolga poplačali, ampak iz hvaležnosti tudi

kaj pridejali. Glejte, vitez, to je tedaj vaša last!“ Vitez je denar preštel in hvaležen dejal: „Veliko je denarja, res, prav veliko ga je. Vendar, koliko časa shajamo ž njim?“ — „Dobro hočemo gospodariti“, pravi Šimen; „a v Švico vendar gremo“.

Šimen je kupil konja in voziček. Pritrdil je nanj velike obroče, in nanje pripel štorijo, da bi jih varovala dežja in vetra. Tedaj se podadó na pot. Šimen je večjidel korakal poleg voza, vitez in Minka pa sta se morala skoraj zmirom peljati, ker ju je Šimen silil. Srečno so dospeli v Švico. Popraševali so povsod po gospéj, a nikjer ni bilo sluha o njej. Vernejo so na Švabsko nazaj.

Ali moči vitezove so opešale. Dolgotrajna ječa, skrb za svoje in težavno potovanje ga je tako prevzelo, da je obolel in ni mogel dalje. Ostali so tedaj v malem mestecu na Švabskem. Šimen je vzel v najem stanovanje z dvema izbama in kuhinjo, kupil je potrebnega pohištva, ter začel prav vrlo gospodariti. V tem ga je Minka po môči podpirala. Vitez je bil večjidel v postelji, in dolgo dolgo je trajalo, da je mogel zopet na noge. Minka mu je skrbno stregla, in ga kratkočasila, kakor je vedela in znala. Vsaki dan mu je storila kako veselje; ali mu je zapela novo pesmico, ali mu brala iz knjige, ali pa mu je pripravila kako tečno jed. Vitez je Minkina pozornost dobro dèla in skazoval se je hvaležnega in zadovoljnega pri vsakej priliki.

Minka je obhajala svoj rojstni dan. Zgodaj v jutru je šla k sveti maši, da bi se Bogu zahvalila za obilne prejete darí, in molila za ljube starše.

Ko pride domov, zagleda na oknu krasne cvetlice v nežnih posodah, in nad njimi v lepi kletiki rumenega kanarčka s čopo na glavi, kakoršnega je imela doma v gradu. Jutrajno solnce je kaj prijazno sijalo skoz okno, in v solnčnem svitu so se cvetice še bolj kazale s krasnimi barvami. Minka je bila kar očarana. Precej je uganila, da so ji oče napravili to veselje. Z otroško ljubeznjivostjo se je zahvalila dragemu očetu za toliko nepričakovano veselje. Vitez pa je dejal: „Sprejmi to za dobro, drago dete! Saj veš, domá je bilo drugače; tvoj rojstni dan je praznovala vsa vas. Danes pa ga moremo praznovati v tihem veselji“.

Kosilo je bilo ta dan nekoliko obilnejše. Vitez je bil prav iz srca vesel. Tudi Šimen je ž njima obedoval. K sklepu obeda je prinesel potvico, okinčano s cveticami in steklenico rudečega vina. Vitez je napil Minki, svoji soprogi in Karolu. Ali pri tem spominu se mu je milo storilo, solze so mu kapale v kupo. „Bog zna, Minka“, reče, „kje in kako praznujejo mati tvoj rojstni dan? Vedi Bog, v kakih razmerah živé? Oh, koliko nevarnosti in neprijetnosti preti gospéj in Karolu, ki na tujem nimata variha, ne prijatelja. Kdo vé, če bomo ta dan še kedaj vkupaj praznovali? Jaz sem bil sicer vedno zadovoljnega sercá, in sem trdno upal božji previdnosti; sedaj pa me tare žalost in grozna skerb. Bojim se, da — —“

Minka se oklene očetu krog vratú in ga tolaži: „Umirite se, ljubi oče; Bog nas ne zapusti. Rešil nas je res po čudoviti poti, bode nas zaupljivo tudi združil“. „Bog nas ne bo pozabil“, pri-

terdi Šimen. Vsi trije so nekako pobožno obmolknili. V tem zapoje kanarček nam že znano pesem:

Ne plaši se! če burja hraste vije;
Po hudi uri lepše solnce sije;
'Zročuj Bogu v nadlogi vsaki se!

Minka začudena sklene roke, in pravi: „O Bog, to je pesmica, kojo sva pela s Karolom isti večer, ko sô vas, ljubi oče, neusmiljeni vojaki odpeljali v ječo“. Vsi trije se čudijo in opazujejo ptička. Ta je pesmico ponovil dvakrat, vselej enako, do pičice. — „To je čudno“, reče slednjič vitez. „Skoraj bi začel upati, da zopet najdem ljubljeno ženo in Karola; saj le te dva sta mogla tička naučiti to pesmico. Povej Šimen, kje si dobil kanarčka?“

Šimen pravi, da ga je kupil od mladega Tirolca. „Tedaj pojdi ga urno iskat in pripelji ga sem; morda kaj vé o naših dragih!“ — Šimen gré in ga dolgo ni nazaj. Topolovski in njegova hči sta ga že težko težko pričakovala. Pervi reče žalosten: „Hudó se jima mora goditi, ako prodasta tako ljubeznjivega ptička. Ali pa sta umerla, in kanarček je prišel v tuje roke“. — V tem stopi Šimen z mladim Tirolcem, a mož ni vedel nič posebnega o kanarčku. Kupil ga je v Tirolah od nekega pastirčka. Imena „Topolovski“ ni nigdar slišal. Po daljšem popraševanju je povedal, da živi v istem kraji gospá z malim dečkom. Morda sta ona dva imela prej tega kanarčka. „Gospá“, pripoveduje Tirolec nadalje, „pride vsako nedeljo k božji službi, dečka pa je pogostokrat srečal, ker

hodi k gospod župniku v šolo. Deček je videti učen; nosi namreč kup bukev z jermeni zvezane na rami. Ko Tirolec še natančneje popiše njih postave, zakličejo vsi trije polni veselja: „To so naši, brez vse dvombe, to so naši!“ — Gospod Topolovski je prav natančno poizvedoval za kraj, kjer gospá živi, in za pot, ki tje derži, ter je podaril odkritoserénemu Tirolcu velik srebernjak (tolar).

Zna se, da jim ni bilo več ondi ostati. Ta vest je Topolovskega preje ozdravela, nego najboljše zdravilo. V hipu se čuti krepkejega. Minka je jela za pot pripravljati, Šimen pa je vravnal voz. Koj drugi dan se podajo na pot v prijazne Tirole. Se vé, da je šel Kanarček tudi ž njimi. Privezali so kletko na obroč strehe in ptiček jih je kratkočasil ponavlja je svojo ljubeznjivo pesmico. Mala družba je srečno dospela v vas, kamor je spadal tudi Černverb. Takoj se podajo v župnijo (farovš). Gospod župnik jim pové, da res v bližnji stanuje gospá Topolovska sè svojim sinom, toda gospá je bolehná in silno pobita, odkar je prejela vest, da je vitez bil usmerten. Malo da je ni bolezen poderla; le počasi se ji vrača zdravje.

Vitez vpraša, kedo je to laž raznesel. Gospod župnik prinese časnik in ga da vitezú brati. Tedaj je vitez z lastnimi očmi bral, češ, da je bil ta in ta dan usmerten. Vitez je kmalu sprevidel, zakaj so ga tiskali med nesrečne žrtve. Dvoje je bilo mogoče. V tistih dneh splošne zmešnjave so ga morda pozabili zbrisati iz števila usmerteni, ali ga pa nalašč niso zbrisali, češ, saj ni zbežal, kakor se je govorilo, glejte, ta dan je bil usmerten.

Viteza je bolelo, da je ta lažnjiva vest prišla do njegove soproge in jo tako hudo poderla. Gospod župnik je dejal, da kaže zdaj previdno ravnati, sicer bi preveliko veselje imelo slabe nasledke za gospó. Dogovorila sta se z vitezom, kako bosta stvar vravnala, potem pa so se podali vsi proti Cernverhu, dasi je bilo že pozno, in vreme tudi ne prijetno. Ves dan je namreč deževalo, in zdaj na večer je celo sneg naletaval. Vendar pot ni bila dolga; kmalu so dospeli na verh hribca, odkodar so se vidèle nizko doli sè snegom pokrite kočé. Pod gostim smrečjem so se ustavili in čakali, Šimen pa je šel doli proti koči, katero mu je blagodušni duhovnik pokazal.

Gospá je v črnem krilu sedela pri peči, ter pletla. Deček pa je ravno prižgal luč, ter jel brati iz knjige. Ko gospá starega, pa zvestega služabnika zagleda, glasno zakriči in pletenje ji pade iz rok. Serčno ga pozdravi, kakor pozdravlja hči svojega očeta. Tudi Karol samega veselja ni vedel kaj. Primaknili se še en stol k peči, in Šimen je sedel nanj.

„Oh, Šimen, v kakem stanu se zopet snidemo! Ne govorite mi od grozne smerti ljubljene soproga. Moje serčne rane se še niso zacelile. Povejte mi raje, kaj je z Minko? Je li umerla? Vsaj zdravnik me je takrat malo potolažil. Morda že davno počiva v grobu? —“ Šimen pripoveduje, da bolezen ni bila tako huda, kakor je zdravnik z besedo terdil. Imel je pa dober namen pri tem; nalašč je dejal, da je prav hudó, samo, da bi se bili laglje za beg odločili. Minka je kmalu okrevala in od

tega časa je zdrava in terdna, ko mala sernica. Materi se je bralo veselje na licu in oči so se zôpet enkrat prijazno zasvetile. „Ali Šimen“, dejala je, za kaj je niste saboj pripeljali? Zakaj ste jo pustili na Francoskem, kjer je njeno življenje v vedni nevarnosti? Prišli ste do mene, brez nje, terdoserčen —.“ Še ni dobro zgovorila, kar se vrata odpro, in v hipu je Minka v materinem naročji. Tudi Karol se je približal. Gospá je pretakala gorke zolze; a bile so solze veselja, zakaj utolažilo se je nekoliko njeno hrepenenje, oba svoja otroka je zopet stiskala na materno sercé.

Vendar jej je to veselje kalila še britka žalost. „O, da bi bil še moj mož živ“, rekla je milo gospá, „o koliko bi bilo potem naše veselje! Ali, ljuba otroka, očeta ni več. Serce mi poka, ko vaju gledam. Kako vaju jaz, uboga vdoya preživim in izredim?“ — Sedaj začne Šimen praviti o vitezu, češ da še živi. Previdno je govoril, ker se je bal slabih nasledkov za gospó, ki je bila že dovelj razburjena. A gospa je bila že na vse pripravljena. Veselje se je počasi množilo. Najprvo je prišel Šimen, potem Minka, sedaj bi skoro verjela, da tudi njen mož še živi. Ta je že čakal pred vrati na ugoden trenotek. Slišal je vse, kar so notri govorili, in zna se, da mu je sercé hudo bilo.

Ko je tedaj gospá iz nadaljnih pogovorov sè Šimnom povzela, da vitez res še živi, zaklicala je v divnem veselji: „Toraj še živi? O, hvaljen in češčen bodi usmiljeni Bog, ki ga je rešil tolovajskih rok! Gotovo ni daleč! Pojte otroci, gremo mu naproti! — V tem se odpro vrata in vitez

Topolovski hití oklenit se svoje ljubljene soproge. Mislil bodeš, ljubi bralec, da je sedaj gospá kar veselja vpila. Pa vedi, da so to posebni občutki, če zagledamo koga pred saboj, kterega smo že med mertve prištevali. Tudi gospá je svojega soproga boječe gledala, kakor bi dvomila, je li res on, ali le njegov duh. Svojega veselja ni mogla izraziti z besedami, le to je rekla: „Oh, koliko bo še le naše veselje v nebesih, kjer bomo zopet videli vse naše ljube!“

Zdaj so prišli v sobo še gospod župnik, stari Tirolec in njegova žena, in vsi skupaj so imeli prav prijeten večer poleg gorke peči.

Drugo jutro je šel Šimen v župnijo po kanarčka. Najbolj vesel ga je bil Karol; pa tudi drugi so se mu dobrikali. Je pa kanarček v resnici največ pripomogel, da so se naši znanci tako hitro sešli. Čudna so božja pota! Ko je bila gospa še hudó bolna, ušel je ptiček skozi odperto okno in se ni več vernil. Vse popraševanje po njem je ostalo brez uspeha. — Gospod Topolovski je povedal, da je Šimen kanarčka kupil, in da je ta sè svojo pesmico pripomogel, da je našel bivališče gospé. Gospá je hvaležno sklenila roki in rekla: „To je božja previdnost! Dobrotljivi Bog se je poslužil tega ptička, in vam naznanil, kje prebivamo. Da niste kmalu prišli, gotovo bi bila umerla obilne žalosti.“

Karol se je tudi oglasil, rekši: „Gotovo je bila od Boga misel, da sem naučil ptička isto pesmico. Žalosten sem bil, ko mi je všel iz kletke. Pa kedo bi bil takrat mislil, da mi ga Bog zopet povrne,

in ž njim očeta in sestrico. Sedaj spoznam: „Kar Bog stori, vse prav stori.“

„Prav imaš, ljubi Karol“, pravijo oče. „Glej, Bog nam je vzel vse imetje, da bi nam dal boljše darí. Čednost in krepost je več vredna, kot zlato in srebro. Zánjo si prizadevajmo, potem nam morda Bog pridjá še našo imovino, kakor je tebi vernil kanarčka.“

Huda se je godila pastirju, ki je kanarčka vjel, in tičarju prodal, mesto da bi ga bil vernil. Gospod župnik so ga k sebi poklicali in oostro posvarili. Deček je obljubil, da se bo zanaprej varoval nepoštenosti, „zakaj, zdaj spoznam“, dejal je, „da ni nobena reč tako skrita, da bi ne postala očita“.

Gospod Topolovski je sklenil, tukaj ostati čez zimo. Šimen se je ustanovil v sosedni hiši. Kanarček je prišel na svoje staro mesto. Minka ga je skerbno kermila; če tudi je bila zemlja sè snegom odeta, vendar se je našlo zánj zeleno peresce v poboljšek; ali je vrezala košček jabolka in ga djala med kletkino mrežo. Kanarček pa je vesel prepeval svojo pesmico, in žnjo marsikdaj razvedril lice vitezu in njegoví družini. Včasih so bili v stiskah in skerbeh. Ptiček je zapel svojo pesmico; spomnili so se na pomen besed iste pesmi in se kmalu potolažili. Dejali so: „Zaupajmo v Boga, ki nam je bil tolikanj dober po tem kanarčku. Tolikrat nam je že pomagal, gotovo nas ne zapusti.“

Šimen: „Res, to je tudi moja misel. Kolikorkrat opazujem ptice, pridejo mi na misel besede sv. evangelija: Glejte ptice pod nebom; ne sejejo,

ne žanjejo, pa vendar jih preživi Oče, ki je v nebesih! Ali vi niste popolniši kakor one? — Pesnica, ki jo ta kanarček žvižga, sega mi še globokeje v sercé; vsa maloserčnost mi mine, bodi si, da so naše zadrege še tako obilne. On ki za tičke skerbi, ne bode nas pozabil.“

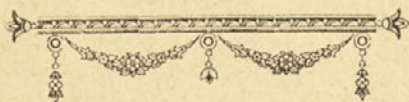
Naša družina se je morala še nekaj časa boriti s pomanjkanjem in skerbjo. Slednjič pa se je upor v domovini pomiril; vernili so se na svoje posestva, in veseli so bili svoje imovine tembolj, ker so bili zdaj v stani, bogato poplačati zveste jim prijatelje v sili: starega Šimna, njegovo ženo in sina, starega ribča, z eno besedo vse, ki so jim le količkej dobrega storili.

RESNICA.

Poslovenil
P. Hugolin Sattner.

V NOVEM MESTU 1893.

Tiskal in založil J. Krajec.

Bilo je poleti. Solnce je ves dan hudo pripekalo. Na večer je sedela Mara, revna vdova, pri odpertem oknu svoje tesne izbice, in zerla tje po sadnem vertu, ki je obdajal njeno kočico. Trava, v jutru pokošena, se je v enem dnevu popolnem posušila; že je spravljena v kopice, ter daje prijetno in krepilno vonjavo (duh) od sebe. Solnce je že davno zatonilo; tudi večerna zarja je zginola. Zato je pa mesec priplaval na jasno nebo, in razsvetlil okolico sè svojo čarobno lučjo. Poleg vdove je stal njen sinček, šestleten deček — Tinček. Videlo se je, da je vdova trudna dolgotrajnega dela in da želi počiti. Ali njo je težila še ena boleost, ki je bila huja od telesne onemoglosti. Na mizi je stala večerja, polna skleda mleka, in v mleko je bil nadrobljen kruh. Mara je zavžila par žlic, več ni mogla. Tudi Tinče, videti mater žalostno, ni dosti jedel. Ko je ta še jokati jela, položi kar žlico na mizo, in tiho stoji poleg okna.

Mara je postala vdova, ko je sneg skopnel in je nastopila prijazna pomlad. Njen mož je bil

gotovo najbolj marljivi hišni oče, kar jih je bilo v vasi. S pridnostjo in varčnostjo si je toliko prihranil, da si je mogel kupiti omenjeno kočo z lepim sadnim vertom okoli. Ali na hišci je bilo nekaj dolga. Rajni je na vertu zasadil obilo mladih drevesc, ki so prinašala že mnogo lepega sadja. V zakon je vzel Maro, vbogo vaško siroto, ki ni imela dote, pač pa je bila dobro izrejena in po vsi vasi je slovela za pošteno, pobožno in pridno dekle. Njun zakon je bil prav srečen. Prišla je vročinska bolezen in mož je moral tudi umreti. Mara mu je stregla z vso ljubeznjivostjo, ali kmalu po njegovi smerti je tudi sama zbolela, in malo da ni umerla.

Sevéda bolezen stane denar; zato je Mara tudi ubožala. Pa še nekaj hujega je prišlo. Márin mož je preje služil pri Kerčan-u, najbogatejšemu posestniku v vasi; ker se je vedno dobro vedel, posodil mu je Kerčan tri sto goldinarjev za nakup hiše s to pogojo, da mu vsako leto petindvajset goldinarjev v denarji poverne, ravno toliko pa z delom odsluži. Mož je vsako leto svojo dolžnost vestno opravil, in vse poplačal, le za to leto je ostalo še petdeset goldinarjev dolga.

Zgodi se, da tudi Kerčan umré za vročinsko boleznijo. Njegov zet, ki je vse podedoval, najde med zapuščino tudi dolžno pismo za tri sto goldinarjev. Ker rajni Kerčan ni nikoli govoril o tem dolgu, mislil je dedič, da je še vse plačati; zato tirja vdovo za ta denar. Prestrašena Mara zaterjuje, da je rajni mož razen petdesetih goldinarjev že vse plačal; pa to ni nič pomagalo. Mladi gospodar jo je imenoval lažnjivko in jo tožil pri

sodnji. Spričati ni mogla, da bi bil dolg res že skoro poplačan, zatoraj je sodnija razglasila dolžno pismo za veljavno. Dedič bi bil rad dobil denar, ker pa Mara ničesa ni imela, sklenila je sodnija prodati kočo in saden vert. Mara je klečé prosila odloga in Tinče je klečal zraven nje; pa zastonj. Pred eno uro je zvedla, da bodo kočó že drugi dan prodali. To je vzrok, da sedi danes nema pri oknu, in milo pogleduje zdaj proti jasnemu nebu, zdaj zopet na malega sinčka. To je vzrok, da toči grenke solzé.

„Ljubi Bog“, misli si, „tedaj sem danes poslednjikrat sušila travo na vertu! In Tinče je danes zadnjikrat pobiral slive pod drevjem, ki ga je oče za njega zasadil! Morda danes slednjikrat prenočiva v tej preljubljeni izbi! Vedi Bog, čigava bo hiša jutri osorej. Morda naju precej zapodé iz nje. Bog zna, kje bova jutri prenočila; morda celó pod milim nebom!“ — Tako je premišljevala in glasno ihtela.

V tem se ji približa Tinče, ki se doslej ni ganil z mesta, in pravi tudi jokaje; „Ljuba mati, ne jokajte tolikanj, sicer mi težkó dé z vami govoriti. Ne veste, kaj so oče dejali, preden so tamle umerli: „Ne jokajte“, dejali so: „Bog je oče vdov in sirot; prosite ga v sili, pomagal vam bo“. Kaj ne, da so tako dejali?“

„Dobro si zapomnilo, ljubo dete; ravno tako so dejali dobri oče.“

„Zakaj pa tolikanj jokate? Prosite Boga, saj vam bo pomagal. Ko sva bila z očetom v gojzdu, sem se v vsaki sili k njim zatekel. Sem bil lačen,

ali se mi je tern zaderl v nogo, šel sem k njim; dali so mi kruha, ali so mi tern izdrli. Jaz mislim, da tudi Bog rad pomaga; saj ni tako terdega serca, kakor oni bogati mož, pred katerim sva oba klečala in ga milosti prosila, pa bi naju bil kmali čez prag pahnil. Ali morda mislite, da Bog ni bogat? Bogatejši od Kerčana. Glejte mesec in vse zvezde so njegove. Oče so pogostokrat pravili, da je ves svet Božji. Čemu bi toraj jokali in skerbili. Prosiva Boga, gotovo nama pomaga. Vi začnite, jaz bom pa pomagal.“

„Prav imaš, blago dete“, reče Mara, in že je bolj potolažena. Oba skleneta roke k molitvi in vpreta oči v nebó. Mara moli glasno, deček pa govori za njo.

„Nebeški Oče! Glej tú ubogo mater z detom! V veliki sili sva, na svetu ne najdeva pomoči. Pa ti imaš usmiljeno sercé! Saj si sam dejal: Kličite me v nadlogah, in vam bom pomagal. Glej k tebi pribežimo! Ne daj nas pahniti iz te kočé! Če pa po svoji neskončni modrosti pripustiš, da nas preženejo z očetove dedovine, o tedaj nam odkaži drug koticék na prostorni zemlji, in tolaži naše sercé, ko bo žalovalo slovó jemaje od priljubljene hiše!“

Dalje ni mogla govoriti, jok ji je zaperl glas. Tinček je še imel sklenjeni roki, pa naenkrat jih razklene in kaže tje proti oknu, rekoč: „Oj mati poglejte! Kaj pa je to? mala lučica je, zvezdica je! Sedaj plava skozi okno. Oj, kako lepo se sveti; nekako zeleno se sveti, še lepše, kot večernica. Zdaj plava tje pod stropom! Kaj je to!“

„To je kresnica, ljubi Tinče; po dnevi se nam vidi le majhen, neznaten hrošč, po noči pa tako lepo sveti.“

„Jaz bi ga rad vjel. Ali nič ne speče tista luč?“ —

„Le vjemi ga, nič ti ne stori žalega. Vidiš, božja vsegamogočnost se ti pokaže tudi na tem neznatnem hrošču.“

Tinče pozabi zdaj žalost; skače za kresnico zdaj pod mizo, zdaj pod stol. Ravno je roko stegnil, da bi jo vlovil, oj — v tem hipu se skrije živalica za veliko omaro, ki je stala ob steni. Zerl je za omaro in dejal: „Vidim jo dobro, kresničico, tam le se derži na steni, pa roka mi je prekratka, da bi jo mogel prijeti. Zdi se, kakor bi mesec sijal za omaro, tako zelo se sveti.“

„Le poterpi“, pravi vdova, „bode že spet prilezla izza omare.“

Tinče čaka — čaka; ker pa le nič ni, prosi mater prav lepo: „Mati! Sezite vi za omaro, ali jo pa malo odmaknite, da kresnico vjamem!“

Mara vstane in odmakne omaro, deček pa vzame kresnico od zidú in jo ogleduje v roki. Gotovo je imel več veselje s kresnico, kakor bogatinec z najgoršim biserom.

Mara je pa nekaj družega zapazila. Ko je namreč omaro odmaknila, padlo je na tla, kar je bilo obtičalo med njo in med zidom. Pobere — in z veselim glasom zaupije: „O Bog! Zdaj smo pa rešeni nadloge! Tinče! To je lanski koledar, kterega že dolgo, dolgo iščem. Ko sem bila bolna, stregli so mi tuji ljudje, in mislila sem, da so mi

ga ti zapravili. Zdaj se bo pokazalo, da je dolg do tega leta poravnán, zakaj óče so v ta koledar vse natanko zapisavali. Kdo bi bil pač mislil, da tíči za omaro, ktere Bog vé kako dolgo nismo več premaknili!“

Govori in prížiga luč. Potem pregleda liste, in najde, kar je rajni konec minolega leta zapisal, da od tri sto ostane dolga le še petdeset goldinarjev. Bilo je tudi zaznamovano, koliko in kedaj je to leto odslužil, kar je bilo zgovorjenega. K sklepu pa je bil še rajni Kerčan z lastno rokó zapisal: „Na praznik Matere božje v adventu sva z Matijo Rožičem sklenila račune; on mi ostane dolžan le še 50 gl. (reci petdeset goldinarjev).“

Mara je od veselja stisnila Tinčeta na sercé in zaklicala: „Oj Tinče! Bodi hvaležen Bogú! Zakaj ostala bova v najni hišici, nobeden naju ne bo podil iz nje!“

„Kaj ne“, pobaha se Tinče, „to sem jaz naredil; kó bi vas ne bil prosil, da omaro odmaknete, ne bi bili našli koledarja; tíčal bi še dalje za njo.“

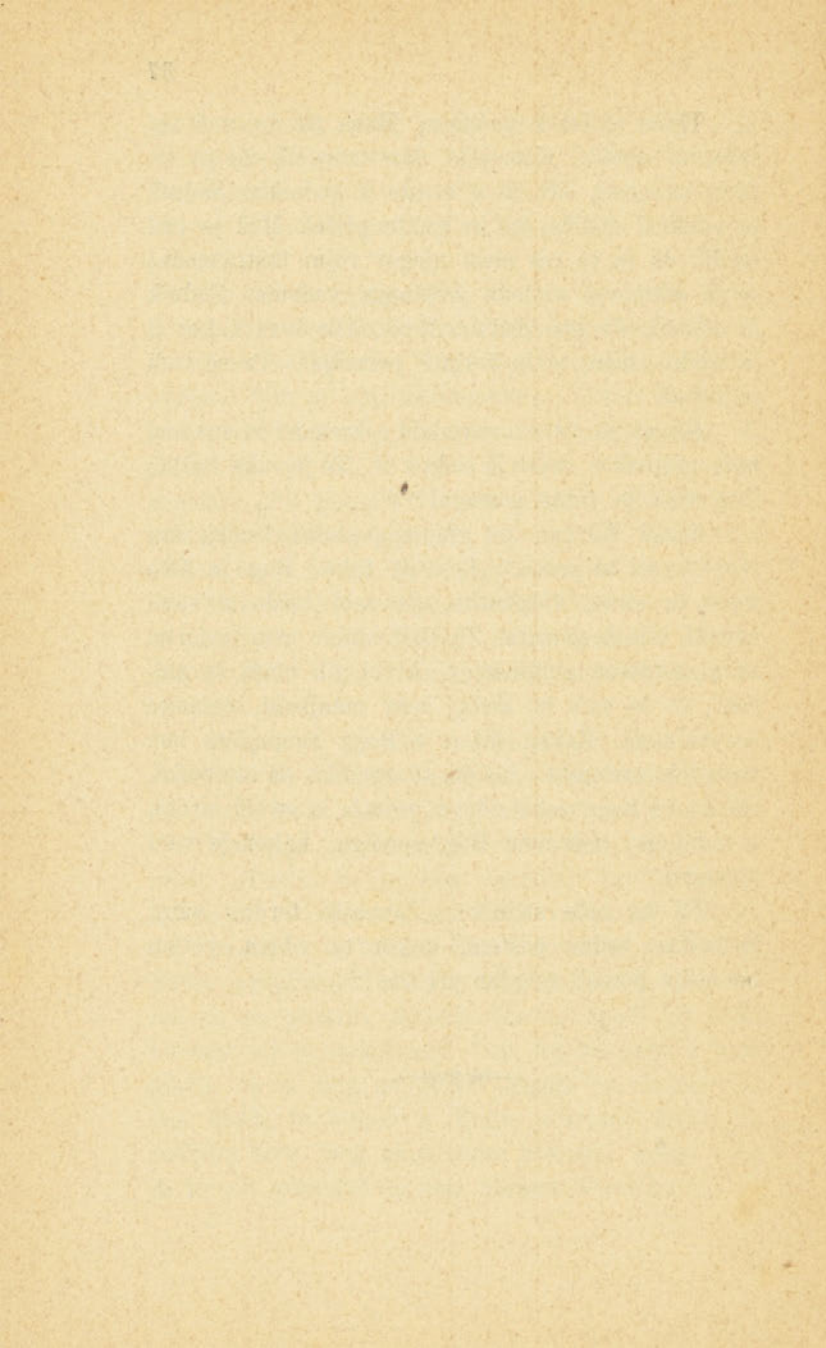
Mara je za trenotek obmolknila, potem pa reče: „Tinče, to je Bog naredil! On je poslal kresničico v izbo, in mi tako rekoč luč prížgal, da sem našla te listine. Bog vse vodi in prav stori. Božja previdnost óčitno vlada nad nami. Nobena reč se ne primeri, ampak vse se zgodi po božji naredbi ali dopustljivosti. Niti las ne pade z naše glave, da bi Bog ne vedel. Pomni to, dokler bo-deš živel, in zaupaj v Bogá, posebno, kadar te nadloga tare. Bog nam lahko pomaga, kakor nam je to pot pomagal po tem bornem červičku.“

Tinče je šel k počitku; Mara pa to noč veselja ni spala. Komaj je dan nopočil, že jo vidimo na cesti, šla je v mesto k sodniku. Sodnik je poklical dediča, ki je kmalu prišel. Mož je priterdil, da je to res pisal njegov rajni tast, močno se je sramoval svojega prejšnjega vedenja. Sodnik je odločil, da ima dedič vdovo odškodovati, ker ji je toliko sramote in žalosti prizadjal. Ta se tudi ni branil.

Ko pa je vdova povedala o kresnici in znanem nam prigodku, dejal je sodnik: „To je roka božja; Bog vam je vidno pomagal.“⁸

Mladi Kerčan je ginjen poslušal; solza mu stopi v oči in reče: „Res je tako. Bog je Oče vdov in sirot. Odpustite, da sem terdo z vami ravnal, bila je pomota. Za odškodnino vam podarim onih petdeset goldinarjev, ki bi jih imeli še plačati; in če vam bo kedaj česa manjkalo, oglasite se pri meni. Zakaj, kdor v Bogá zaupa, ta ima najboljšo zaslombo. Ko bi se zgodilo, da bi ubožal, ali da bi moja žena vdova postala in otroci sirote, o tedaj naj tudi nam Bog pomaga, kakor je vam pomagal!“

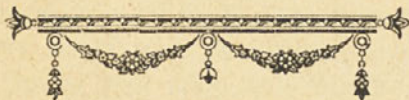
Na to reče sodnik: „Zaupajte terdno vánj, in bodite vedno pošteni, kakor ta vdova, potem bo božja pomoč vsigdar pri vas!“

apelica v gojzdu.

Poslovenil
P. Hugolin Sattner.

V NOVEM MESTU 1893.

Tiskal in založil J. Krajec.

Valentin Tertnik je bil mlad in čeden mladeneč; izučil se je kotlarstva do dobrega, in sedaj že tretje leto potuje v zadevi svojega rokodelstva. Nekega poletnega dne koraka skozi temen gojzd. Bil je čedno napravljen; težko torbo je imel na herbtu, v roki pa gerčevo drenovko. Dolgo časa že hodi po gojzdu, a ne pride nikjer na prosto polje. Poskuša na to in ono stran, pa na zadnje popolnoma zgreši pot, da ne vé, od kod, ne kam. Solnce se je že nagnilo k zatonu. V tem zagleda za gostim smrečjem mal stolpič, razsvetljen od zlatih solnčnih žarkov. Tje se nameri; kmalu pride na oglajeno stezo, ter v kratkem vgleđa pred saboj malo kapelico — prav osamelo na lepem, zelenem gričku.

Oče so našemu Tinetu pogosto dejali: „Ako te pot pelje mimo cerkve, stopi vánjo, če ti le čas dopušča; saj je cerkev hiša molitve in stolp je kakor raztegnjen perst, ki proti nebu kaže. Ne zamudi tedaj prilike, ampak pojdi v božji hram, ter se verzi pred svojim Stvarnikom na kolena, sercé pa dvigni proti nebu. Tu in tam najdeš lépo sliko,

ali drugo delo umetnosti, ki te bo zanimalo; bereš na steni ta ali oni rek, ki te bo v dobrem potrdil.“

Valentin se spomni očetovega naročila in stopi v odprto kapelico. Temen obok, erjavo zidovje, ozka okna z okroglimi šipami, starinarski oltar: vse to ga je spominalo starodavnih časov. Sveta tihota je vladala v božjem hramu. Valentin poklekne v zadnjem stolu blizu vrat in moli. Preden otide, gre bližje k altarju, da bi natančneje pogledal altarno sliko, ki se mu je zdelo staro umetno delo. Tedaj vгляda na klečavniku tik altarja malo molitveno knjižico, vezano v rudeče usnje s zlatim obrezkom. Vzame knjižico v roke, odpre jo, in ostermi. Na prvem, belem listu bere svoje lastno ime, zapisano od njega samega. Zdi se mu, kakor da gleda stvar v sanjah, in lastnim očem ne verjame. Premetava liste, in vse mu je nekako znano. Spomina se podobe: „Izveličar blagoslavljajoč male“; znane so mu molitve in pesni v knjigi. Ves prevzet zakliče:

„Ta knjiga je bila nekdanj moja, in to ime sem jaz zapisal. Tako sem pisal kot mali učenec. Ali kdo mi pové, kako je prišla knjiga v to osamelo kepelico sredi širocega, temnega gojzda?“

Spomini na otroška leta so oživali. Valentinu se je jelo tožiti po domu; goreče je želel videti zopet svoje domače. Vroče solze so mu tekale po licih. Poklekne pred altar in pravi: „Ljubi Bog! Dobre stariše si mi bil dal. Srečne dni smo otroci preživeli v očetovi hiši. O kako sem bil srečen — sedeč poleg matere, ki so nam otrokom po cele ure pripovedovali o Tebi in Tvojem božjem Sinu;

kako sem bil srečen, če so nam oče, domov prišedši po dokončanih opravkih, pravili lepe in podučljive povesti; ali če sva sè sestrico na vertu se igrala in nežne cvetice oskerbljevala! Ali grozna vojska nas je z doma pregnala in po svetu razkropila. Ljubljena mati so že davno umerli v revščini in pomanjkanji, in blaga njih roka, ki mi je to knjižico podarila, strohnela je že davno v grobu. O očetu že več let nisem nič čul, prej ko ne jih je nesreča tudi že spravila pod zemljo. Tudi ne vem, je li sestra še živa, in kako ji je. Ločen od svojih živim sam na svetu — tako sam. Vendar Tebi, vsevedočemu Bogu je znano, jeli mi živé še oče in sestra. Če je kateri izmed njiju še živ, o pelji me do njega. Usmili se me, dobrotljivi Bog! Naj se spolni očetova molitev, ki so jo molili pri našem slovesu! Naj se spolni blagoslov, ki so ga meni dali, ko sem se od njih poslovil!“

Valentin je še dolgo molil, potem pa vstane. „Ne upam se“, pravi, „knjižice saboj vzeti, ker ne vem, v čegar lasti je zdaj. Gotovo jo je nekdo pozabil in pride pónjo, preden bo noč. Zatoraj bom tukaj čakal, morda zvem kaj o moji sestri.“

Sede v kot kapelice in začne brati iz knjige. Pa komaj prebere par listov, tedaj stopi v kapelico mlada — morda šestnajstletna deklica, gre spoštljivo pred altar, se prikloni in osupnjena reče: „Oh, ljubi Bog! knjižica je prešla! Raje bi ne vem kaj zgubila!“ Poklekne pred altar, malo pomoli, tedaj pa hoče oditi.

V tem stopi Valentin s knjižico pred njo. Deklica ga preje ni opazila. Valentin ji reče:

„Deklica, gotovo si ti knjigo pozabila?“ — „Jaz sem jo pozabila“, vsklikne ona veselo; „na prvem listu je pisano ime: Valentin Tertnik“.

Na to Valentin: „Kakor se vidi, ti je knjižica v velicah čislih. Rad bi vedel, zakaj ti je tako pri srcu. Valentina Tertnika jaz poznam, in lahko ti kaj o njem povem.“

Deklica: „Ne veš, kako sem srečna, če mi kaj o njem poveš. Jaz se prav zanimam zanj. Popotniki so mi pravili, da so ga tu in tam videli; vendar gotovega nič ne zvem o njem.“

„Poslušaj me, kar ti povem, potem boš lahko presodil, če pravega Valentina poznaš. — Moj oče so bili uradnik onkraj Rena, nastala je vojska. Sovražniki so zasedli našo domovino in so nas z domačije pregnali. Knez, ki je sam ob vse prišel, ni mogel dalje očeta podpirati. Tako žalostne so bile razmere v naši družini. Mati so žalosti in pomanjkanja umerli. Očetu je bilo težko z menoj in mojim bratom po svetu hoditi in službe iskati. V mestu pa, kjer so mati umerli, je živel pošten kotlar brez otrok; ta se je usmilil mojega brata in ga k sebi vzela. Jaz pa sem šla z očetom daleč daleč po svetu. Naenkrat pa tudi oče zbolé in po kratki bolezni umerjejo. Jaz sem imela še le šest let, ko so umerli in še nisem prav umela, kaj sem z očetom zgubila. Neka usmiljena gospa me je vzela k sebi. Zdaj je že deset let, kar so oče umerli, in ves ta čas nič nisem čula o svojem bratu. Oče so še slednjo noč pred svojo smertjo prosili dobrotnika, v čigar hiši so umerli, naj sporoči bratu njihovo smert, in prosil ljudomilega kot-

larja, naj bo odslej oče ubogi siroti. Z onemoglo roko so še zapisali na listek ime kotlarja in mesta, v katerem prebiva, a listek se je žalibog zgubil. Nevešča dekla ga je našla, ko je pospravljala sobo umerlega očeta, ter ga je stergala in proč vergla, ne vedoč, da je velike vrednosti. O kolikrat mislim na brata! Vedno vprašujemo po njem, a dozdaj brez uspeha. Tá-le knjižica je edini spomin nánj. Knjižica je njegova, kakor kaže napis na prvem listu, a ostala je v kovčeku, v katerem smo našo siročino prenašali po svetu. Oče so namreč pozabili nánjo; obleko so bratu izložili, knjigo v kovčeku pa so prezerli, in tako je ostala meni.“

Valentinu so že dayno solze v očeh igrale; ni mogel več molčati, ampak ginjen v sercu pravi s tresočim glasom: „O Bog, kako čudna so tvoja pota! — Kaj ne, ljubo dete, ti se zoveš Pavla“.

„Da“, odgovori ona začudena; „Pavla Tertnik je moje ime“.

„Tedaj mi bodi preserčno pozdravljena, ljubeznjiva sestra! — Glej te verste v knjižici sem jaz zapisal; to je moje ime, in jaz sem v resnici tvoj brat Tine Tertnik.“

Sestra je ostermela, in bratu se je skoraj zdelo, da so le sanje. Stala sta si en čas nema nasproti. Slednjič se jima uderó gorke solze po licu, in na svetem mestu se pozdravita prav serčno kot brat in sestra.

Ko se je prvo veselje malo poleglo, reče Tine: „Ljuba mi sestra! Dobro se spominjam trenutok, ko sem slovo vzel od tebe. Neka gospoda, ki je bila tudi izgnana sè svojega posestva in se je tam

mimo peljala z otroci vred, ponudila se je, da pelje tebe do bližnjega mesta, oče pa naj pridejo peš za tabo, ker ni bilo v vozu več prostora za nje. Dobro še vem, kako si se veselila vožnje v kočiji; jaz pa sem jokal, ko so te oče vánjo posadili. Takrat si bila še majhna, in jaz sem te imel pred očmi vedno le kot malega otroka. V tem si zrasla; zdaj si velika in kakor vnanjost kaže, tudi čversta in zdrava. Ne bi te bil spoznal, draga sestra! Bogu bodi hvala, da sva se zopet našla!“

„Sercé mi je radostno, ljuba Pavla, ker te zopet imam! A žal! Česar sem se vedno bal, se je vresničilo; oče, naš nepozabljivi oče so umerli. Da bi ti vedla, kako težko mi je bilo, ker nisem mogel nič zvedeti o njih! — Dobroserčni kotlar me je učil svojega rokodelstva. Mnogokrat pa sem čul, da so mu ljudje očitali, zakaj me zastonj v hiši ima: češ, moj oče so ga goljufali. Obljubili so pó-me priti in stroške za mojo izrejo poravnati, zdaj pa se še ne zmenijo za svojega otroka. Lahko si misliš, da me je tako besedovanje žalilo, ko vendar vem, da so bili oče dobri in pobožni!

„Res, dobri so bili“, pristavi Pavla. „Nikdar ne morem pozabiti, da so me zadnjo noč dali poklicati in k smertni postelji dovesti, tam so mene in tebe blagoslovili. Njih obraz pa je bil tako lep in vzvišen, kakor da so že vživali nebeško zveličanje. Podoba umirajočega očeta ne pride mi nигdar iz spomina!“

Tine: „Ko sem prej-le v to kapelico stopil, prišli so mi oče prav živo v spomin. Zdelo so mi je, da vidim častitljivo postavo pred seboj, kakor

pred leti, ko so se bledih lic od mene poslavljali. Ko si se namreč z ono gospodo odpeljala, spremil sem očeta do bližnje vasi. Cerkvena vrata so bila odperta; tedaj so oče omenili, naj nigdar ne opustim navade, stopiti mimogredé v odperto cerkev. Šla sva vánjo in oba molila in jokala. Tedaj rekó oče: „Sedaj sem tebe in Pavlo prav toplo priporočil Bogú in vaju njegovi sveti previdnosti izročil. Rekli so, naj imam Boga vedno pred očmi in v sercu, naj zvesto spolnujem Jezusov nauk, in nikdar ne storim nič hudega. „Jaz ne bom dolgo več živel“, rekli so, „težko da se še kedaj vidiva. Če boš mogel, skerbi za svojo dobro sestro“. Pred altarjem sem jim moral dati roko, da bom vse spolnoval, kar so mi naročili. Potem so mi veleli poklekniti, ter so me iz dna serca blagoslovili. Potem so me vzdignili in poljubili; dali so mi nekoliko denarja in dejali: „Bog te obvari“. Ko sva iz cerkve stopila, pogledali so me še enkrat neizrečeno milo in ljubeznjivo. Njih zadnje besede so bile: „Živi vedno tako, da se v nebesih snideva!“ Urno so se obernil in za cerkvijo zginili. Takrat sem jih videl zadnji pot. V tej kapelici mi je vse to živo pred oči stopilo, posebno pa goreča očetova molitev v tisti cerkvi. Zdelo se mi je, da jih vidim klečati pred altarjem. Goreče sem prosil Boga, naj se me usmili, in naj mi dá kaj zvedeti o očetu in tebi. Zdaj pa sem vtolažen, ker slišim, da me oče tudi o smerti niso pozabili, ampak so me ljubeznjivo blagoslovili“.

Sestra je ves čas jokala. „Oh dobri so bili pač naš nepozabljivi oče“, reče sedaj. „Oni se že

v nebesih veselé, midva pa očividno uživava njih blagoslov. Ljubi brat! Ali ni to čudno. Glej, pred altarjem sta se z očetom za zmirom poslovila, in tu pred altarjem se najdeva — njihova otroka! To je Bog naredil! Bog je očetovo in tvojo molitev tu v kapeli uslišal. Slava Bogu, da si ti očetovim naukom zvest ostal in vedno Boga pred očmi imel. Slava Bogú, da si po očetovem naročilu v to od-perto kapelico stopil, sicer bi se gotovo nigdar ne bila videla na zemlji. O poklekniva tedaj pred altar, in zahvaliva se Bogu za srečno svidanje!“

Oba sta pokleknila in se ginljivo zahvaljevala Bogu, da sta se srečno našla.

Tedaj reče brat sestri: „Povej mi vendar ljuba sestra, po kaj si prišla v sredino tega neizmerne-ga gojzda?“

Na to ona: „Nisva tako daleč v gojzdu. Gojzda je tukaj skoraj konec, in ljudje zelo hodijo tukaj mimo. V to kapelico pogosto in prav rada zahajam. Spomladi in po leti pridem vsako nedeljo semkaj; tudi druge dni, ako je vreme vgodno in mi čas pripusti. Tú sem mi je najljubši sprehod. Večidel imam tudi družčino; spremlja me namreč moja draga prijateljica. Danes pa ni imela časa. Tole molitveno knjižico vzamem vselej saboj; molitvice znam tako skoro vse že na pamet. Bog zna, kolikrat sem v tej kapelici ná te mislila in Boga pro-sila, da bi se zopet sešla. Bog je mojo prošnjo uslišal. Knjižico sem tú pozabila, in ta mala ne-zgoda je nama v največo srečo!“

„Jaz pa sem taval po gojzdu“, pravi Valentin, „in nisem mogel najti pravega pota. Zdaj pa je

moje veselje veliko, ker sem našel tebe, svojo drago sestro. Taka je na svetu: po britkostih in terpljenji dosežeš srečo. — Vendar, ljuba sestra, kje pa stanuješ zdaj? "

Pavla: „Četrť ure od tukaj za onimle gričkom leži terg Mirnidol. Tamkaj živi blaga gospá, ki se me je usmilila. Udová je, njen mož je bil bogat kupec, in je umerl brez otrok. Gospa ravná z menoj, kakor z lastnim otrokom. Ne mudiva se; vzemi klobuk in palico, jaz ti nesem torbico, in pojva k njej. O kako bo moja druga mati vesela, videti tebe, mojega ljubega brata! "

Tine ni pustil sestri torbice nesti, ampak jo je zadel na svojo ramo; v prijaznih pogovorih korakata čez holmič. Prideta v lepo, snažno hišo in Pavla vesela predstavi gospej svojega brata. A gospa ni koj verjela, da je njen brat. Prišlo je več družih, ki so v hiši stanovali, tudi zraven. Eden pravi: „Sevé, da je njen brat, saj ji je popolnoma podoben“. Drugi pa reče, majaje z glavo: „Glej, komu zaupaš! " — Valentin pa vzame iz žepa svojo listnico, jo odprê in pokaže izučni list, potno knjižico in spričevalo domačega župnika. Zdaj ni nobeden več dvomil, ampak veselje je bilo splošno. Gospa je radosti jokala, ko je čula, na kak način sta se v kapelici spoznala. Dejala je:

„Že davno sem se namenila, Pavli zapustiti hišo in vse, kar imam, da le ostane pridna in poštena, kakor doslej, in ne posnema lahkomišljenih deklet, ki se le nečimerno lišpajo in po slabih potih hodijo. Pa tudi tebi, dragi Tine, bodi pomagano. Bog mi je dal vsega v obilnosti; in če

s temi božjimi darovi ljudi srečne storim, so gotovo prav obrnjeni. Kotlarja v tergu ravno ni nobenega. Stari je umerl, in njegova hiša je na prodaj. Hišo kupim zá-te, in če si se svojega roko-delstva dobro izučil, bodeš prav lahko živel“.

Nekteri sorodniki gospe so to kaj neradi slišali, in so jo skušali pregovoriti. Bili so sami bogatinci, katerim so se pa sline cedile po gospejnem premoženji. Gospa pa je bila odločna, ter je ostala mož-beseda. — Valentina je kmalo vse spoštovalo. Oženil se je in pridno skerbel za svojo družino. Tudi Pavla se je omožila in je bila prav srečna.

Valentin v svoji sreči ni pozabil svojega mojstra in dobrotnika. Večkrat mu je pisal, ter se mu zahvaljeval za njegove dobrote. Pa tudi v dejanji je pokazal svojo hvaležnost.

Mojster se je postaral, umerla mu je žena in vojska je oškodovala njegovo imovino. Tedaj ga je Valentin povabil k sebi. Celó ískat ga je šel sam, in védel se je do njega zmirom tako spoštljivo in ljubeznjivo, kakor da je stari mož njegov pravi oče. Tudi Pavla je lepo ravnala sè svojo dobrotnico. Ta dva stara sta pogostokrat rekla: „Bog nama sicer ni dal lastnih otrok, a ta rejenca nama delata toliko veselja, kakor ga redkokedaj otroci delajo svojim staršem.

Tine in Pavla sta dala staro kapelico v gojzdu prenoviti, in krog nje je zasadil Tine štiri lipe. Staro podobo v altarju je več umetnik osnažil in obnovil. Zdaj se je šele videlo, kako krasno delo je. Stopivši v kapelo je bil vsakdo veselo iznenaden. Bele so bile njene stene in altar se je svetil

kakor marmor; okusno je bil pozlačen. Najlepši kinč pa je bila krasna podoba. Barve so se lepo-glasno strinjale in nebeška miloba je odsevala na obrazih. Podoba je namreč predstavljala sveto družino. Sveta devica sedi pri vhodu svoje hišice, katero opleta gosto tertje; v naročji derži božje Deticice, svetí rednik Jožef mu pa podaja košarico grozdja. Oba milo zreta na otroka; ta pa ima sklenjene roke in z neizrekljivo pobožnostjo gleda proti nebu. Na eni strani klopi leže ženske ročne dela, na drugi pa tesarsko orodje. Pod podobo pa stoji pisano z velikimi zlatimi čerkami:

„Ponižnost, pobožnost dobrota serca
Med vsemi bogastvi še največ velja.“

tiskarna in

SCHMID C. von
Kanarček
1932/4

SKL

019473420

COBISS

KNJAZNICA H. JARCA
Domoznanski oddeljek in poseb

Tiskovine za
znamenitnejše knjige slovenske literature
po izvirni ceni.

Naročuje se na raznovrstne časopise.

Iz lastne zaloge priporoča sledeče knjige:

Spisi Krištofa Šmida.

- I. zvezek: **Ljudevit Hrastar.** — **Golobček.** Mehko 30
in trdo vezan 40 kr.
- II. zvezek **Jozafat, kraljevi sin Indije.** 30 in 40 kr.
- III. zvezek: **Pridni Janezek in hudobni Mihec.** 40 in
50 kr.
- IV. zvezek: **Kanarček, Kresnica, Kapelica v gojzdu.**
20 in 30 kr.
- V. zvezek: **Slavček.** — **Nema deklica.** 20 in 30 kr.
- VI. zvezek: **Ferdinand.** 30 in 40 kr.
- VII. zvezek: **Jagnje.** — **Starček z gore.** 35 in 45 kr.
- VIII. zvezek: **Pirhi.** — **Ivan, turški sóženj.** — **Krščanska**
obitelj (družina). 30 in 40 kr.
- IX. zvezek: **Hmeljevo cvetje.** — **Marijina podoba.** 30
in 40 kr.
- X. zvezek: **Ludovik, mladi izseljenec.** — 30 in 40 kr.

Narodna biblioteka. Izhaja v snopičih po 15 kr.

Tisoč in ena noč. 51 snopičev po 20 kr.